

Carlos Callón

Queremos Galego plataformako bozeramalea

«PPren *decretazoaren* kontrako unanimitate hau historikoa da»

Urtebete baino gutxiago behar izan du PPK, behin Xuntan boterea berreskuratuta, hizkuntzaren alde Galizian inoiz izan den protesta-olde handiena eragiteko. A Mesa pola Normalización Lingüística elkarteak gidatu zituen protesta horren lehen urratsak, eta aldi berean Queremos Galego plataformaren hazia erein zuen. Carlos Callón A Mesako presidente eta plataformako bozeramaleetako batekin hitz egin dugu.

UNAI BREA

A NOSA TERRA

Urtebetean, lau manifestazio oso jendetsu Santiagoko karrketan. Hain bortitzak izan dira PPren gobernuak galizieraren kontra hartutako neurriak?

Bai, batez ere bi: Funtzio Publikoaren Legearen aldaketa, eta irakas-kuntzan hizkuntzaren erabilera arautzeko oinarriak, guk *decretazo* esaten dioguna. Horrez gain, neurri txikiagoak izan dira. Esaterako, itzulpengintzarako diru-laguntzak etetea, galiziera hizkuntza toxikoa balitz bezala. Zorionez, jendartearen presioari esker bertan behera utzi dute hanka eta bururik gabeko neurri hori. Iraun duen bitartean, galiziera izan da Espainiako Estatuan itzulpengintzarako laguntza publikorik eduki ez duen hizkuntza bakarra.

Funtzio Publikoaren Legea eta *decretazo*a aipatu dituzu...

Gobernu honek hartutako lehenengo neurria Funtzio Publikoaren Legea aldatzea izan zen. Ondorioz, galizieraz jakitea ez da honezkero funtzionario lanpostua eskuratzeko baldintza. Oro har, boterea hartu bezain laster, eta lehenago ere, gure hizkuntzarekiko oso diskurtso oldarkorra erabili zuen PPK. Horregatik, A Mesa pola Normalización Lingüística manifestazio deialdia egin zuen maiatzaren 17rako, eta handik gutxira Queremos Galego plataforma sortu zen. 600 eragile bildu gara oraingoz, pentsamolde guztietakoak, eta ez hizkuntzaren alorrekoak bakarrik.

Kontsentsu handi horrek, zer ardatz dauka, zer eskatzen duzue?

Hasteko, Autonomia Estatutuaren 5. artikulua bete dadila, hau da, botere publikoak galiziera sustatu dezala, Galiziako berezko hizkuntza den heinean. Hortik aurrera, gure aldarrikapenek legediarekin egiten dute bat: Hizkuntz Normalizazio Legea, 1983koa, eta Galiziera Normalizatze-ko Plan Orokorra, 2004koa, biak aho batez onartutakoak. Eta biak PP gobernuan zela.

Ematen du PPren galizierarekiko politika askoz erasokorragoa dela Manuel Fragaren garaian baino.

Fragaren politika *pax linguistikoa* zen, galiziera pixkana-pixkana ahulduz joan zedila, baina zalaparta handirik gabe. Fragak, frankismo garaian, isunak ipini zizkien zenbait egunkariri galiziera erabiltzearen, eta gero,

behin Xuntako presidentea izanda, diputatuei gogorarazten zien Galiziako Parlamentuan galizieraz egiten dela. Oraingo agintariei, berriz, itxurak ere ez die axola. Alberto Nuñez Feijóok, Xuntako gaur egungo presidentea, pentsatzen zuen inor ez zela mugituko hizkuntzagatik, eta ezusteko galanta hartu du, mobilizazioa erabatekoa izan da eta. Esan dezatela gero, galiziarrok ez garela mugitzen geure nortasun ikurren alde! Honek guztiak analisi berria egitera behartu du PP, ikusten ari direlako galizieraren aurkako politika egiteak kalte egiten diela. Eta gainera, beraiek espero ez zuten zerbaite gertatu da: galiziera sekula erabiltzen ez duten sektoreak ere atera direla kalera.

Zer diote PPren oinarritzko kideek galiziera nagusi den eskualdeetan?

Bada erreakziorik. PP buru den udal batean aho batez onartu da *decretazioaren* aurkako mozioa, eta beste batean, euren zinegotziak abstenitu egin dira. *Decretazioa* ez dago inola ere defendatzerik eta... Uneon, PPz gain, alde dauden bakarrak dira ikastetxe kontzertatu sare bat, eta ikastetxe kontzertatuak guraso federazioa, PPrekiko lotura zuzena daukana. Gainerako elkarte, erakunde, alderdi... guztiak aurka daude. Unanimitate hau historikoa da.

Zer dakar, bada, *decretazioak*?

80ko hamarkadan adostu zen Galiziako hezkuntzan, Euskadin eta Katalunian ez bezala, ez zela hizkuntzaren arabera talderik egingo. Horren orde, irakaskuntzan galegoak gutxieneko portzentaje bat eduki zezala erabaki zen –gehienekoa ez zen zehaztu–, eta portzentaje hori apurka handituz joan zedila, normalizazio prozesuak aurrera egin ahala. Abiapuntua %25a izan zen, eta gero %33ra igo zen, Fragarekin betiere...

Transmisioa, gainbehera bizian

Galiziako azken mapa sozio-linguistikoa egin zutenean, 2004an, galegoa biztanleen %20aren ama hizkuntza zen. 1992an, %60arena. Datua ezin da bere horretan interpretatu, 2004ko mapa egin zutenean ez baitzituzten kontuan hartu 54 urtetik gorakoak. Baina hain zuzen horregatik, %40ko aldeak ongi adierazten du belaunaldi gazteengan galizierak duen atzerakada. Transmisioaren etena Espainiako Estatuko gainerako hizkuntza gutxituena baino askoz larriagoa da, Carlos Callónen berbetan. "Landa-eremuan galera ez da hain azkarra, baina hirietan hizkuntza amildegian behera doa".

Erabileraren bilakabidea ez da askoz hobea. 2004an, %39k erabil-

PACO VILABARROS/A NOSA TERRA

tzen zuen galiziera nagusiki ohiko jardunean. 1992an %61ekoa zen portzentaje hori. Kontuan eduki behar da ia Galiziako biztanle guztiek ulertzen dutela galegoa eta, ama hizkuntza ez izan arren, portzentaje handi bat dela hitz egiteko gai: hamarretik bederatz, datu ofizialen arabera. Dezente gutxiago, Callónen ustez. Askok betiere.

... eta hori bete egiten zen?

Inoiz ez, baina behintzat legedian jasota zegoen. Kontua da aurreko legegintzaldian PSOE-BNG gobernuak %50eko gutxieneko portzentajea ezarri zuela dekretuz –hori da oraindik indarrean dagoena–, PPren adostuta. Baina PPk atzera egin zuen, hainbat presio jasan ostean, eta esan zuen %50a ezartzea galiziera inposatzea zela eta hauteskundeak irabaziz gero bertan behera utziko zuela dekretua. Hala egin du: Hezkuntza Sistema Publikoan Eleaniztasuna Lortzeko Oinarriak aurkeztu ditu, *decretazioa* alegia. Oso eleaniztasun bitxia da haiena, berezko hizkuntzaren presentzia gutxituz baitoa.

%50eko portzentajea gutxituko dutela esan nahi duzu?

Izan ere, gutxienekoa beharrean, gehieneko portzentajea ezarri nahi

dute: %33. Beste heren bat gaztelaniarentzat, eta bestea ingelesarentzat. Ikastetxe bakoitzean familiek hautatuko dute zer ikasgai ematen den hizkuntza bakoitzean. Eta Haur Hezkuntzan, gurasoen bozketaz erabakiko da zein hizkuntza erabiliko den geletan, gaztelania ala galiziera. Horrek eragin dezake ume askok, hirietan batez ere, galizierarekin inolako harremanik ez edukitzea 6 urte bete arte. *Decretazioak* abortu bat eragingo du, ikastetxe gehienetan oraindik aplikatu gabe zegoen arau bat hilko baitu.

Hortaz, Galiziako irakaskuntza publikoan ez dago %100ean galiziera erabiltzen duen ikastetxerik?

Izan badira, baina oso portzentaje txikia da. Europar Kontseiluak aipatutako datua da Galiziako umeen %1 dabilela murgiltze-ereduetan. ■

Babeslea: Bizkaiko Foru Aldundia

gure
artean
euskaraz

BFA
DFB